

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ADLI TIP UZMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM STANDARDİZASYONUNDA UYGULANAN 'DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ': BİR MODEL ÇALIŞMA#.

“Evaluation Criteria” That have been applied for education standardization among research assistants in forensic medicine in Dokuz Eylül University Faculty of Medicine: A model study.

M. Hakan ÖZDEMİR*, Serpil SALAÇIN**.

Özdemir M H, Salaçin S. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi adli tıp uzmanlık öğrencilerinin eğitim standardizasyonunda uygulanan 'Değerlendirme Kriterleri': Bir Model Çalışma. Adli Tıp Bülteni, 2002; 7 (1): 21-27.

ÖZET

Dünyada yaşanan teknolojik gelişmelere paralel olarak hızla değişen bilgi ve uygulama yöntemleri, her alanda olduğu gibi eğitim modellerinde de yeni arayışları gündeme getirmiştir.

Bu yazımızda; Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığına Hazırlanan 'Tıpta Uzmanlık ve Üst Uzmanlık Eğitimi Uygulama ve Değerlendirme Yönetmeliği' doğrultusunda, Adli Tıp Anabilim Dalının Tıpta uzmanlık öğrencileri için hazırladığı eğitim modelinin bir bölümü olan 'Eğitimin Değerlendirme Kriterleri' aktarılmıştır.

Anahtar kelimeler: Adli Tıp, eğitim

SUMMARY

Changing information and application methods due to technologic progression in the whole world have emerged new approaches for education models as in every area.

In this paper, "Education Evaluation Criteria" have been explained that is a part of education model prepared by Forensic Medicine Department for research assistants in medicine. These criteria have been assessed according to "Application and Evaluation Regulation for Specialist and Fellowship Education in Medicine" prepared by Deanship of Dokuz Eylül University Faculty of Medicine.

Key Words: Forensic medicine, education

GİRİŞ

20. yüzyılda her alanda yaşanan teknolojik gelişmelere paralel olarak hızla değişen bilgi ve uygulama yöntem-

leri, her alanda olduğu gibi eğitim modellerinde de yeni arayışları gündeme getirmiştir.

1992 yılında TBMM tarafından yapılan bir araştırma raporunda, ülkemizde yetiştirilen hekimlerin çoğunun, ülke gereksinimlerine uygun nitelik taşımadığı ortaya konmuştur (1). 8-12 Ağustos 1993 tarihinde Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu'nun Edinburgh'da düzenlediği Dünya Tıp Eğitimi Konferansı'nda yayınladığı bildirgede, "Varolan sağlık sistemine uygun olmayan ve ulusal gereksinimleri karşılamayan tıp eğitiminin başarılı sayılamayacağı, tıp eğitimi için en üstün standartın yerel gereksinimleri en iyi karşılayan eğitim olduğu" belirtilmektedir (2,3).

Dünya Sağlık Örgütü 1995 yılında gerçekleştirdiği Dünya Sağlık Asamblesinde tüm ülkeleri tıp eğitiminde ve sağlık hizmetlerinde reform yapmaya çağırmıştır. Dünya Tıp Eğitimi Birliği (WFME) ise tıp eğitimini global olarak yeniden düzenlenmesi amacıyla WHO, UNICEF, UNESCO ile işbirliği yaparak 6 bölgesel birlik oluşturmuştur. Ülkemiz bu bölgesel birlik içinde Avrupa bölgesine bağlıdır. 1958 yılında 6 üye ile kurulan Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (UEMS) bünyesinde Adli tıp uzmanları yer almamaktadır. Ülkemizin 1993 yılında yardımcı üye olarak kabul edildiği UEMS bünyesine adli tıp uzmanlarının da yer alması için farklı platformlarda çaba harcanması gerekmektedir.

Çalışmanın bir bölümü 28-30 Mart 2002 de V.Adli Bilimler Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur (Adana).

* Yrd.Doç Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

** Prof. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

Ülkemizde halen yürürlükte olan uzmanlık eğitim sistemini düzenleyen Tababet Uzmanlık Tüzüğü (madde 2) ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu (madde 3 ve 33) eğitimin nitelik ve amaçlarını tanımlamaktadır. Eğitimin içeriğinin nasıl bir program çerçevesinde uygulanacağı hakkında aydınlatıcı bilgi içermemektedir (4).

Türk Tabipleri Birliği, Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu (TTB-UDKK) ve çeşitli uzmanlık derneklerinin tıpta uzmanlık eğitimi konusundaki çalışmaları sürmektedir (5). Adli tıp uzmanlık eğitimi alanında standardizasyon sağlamak amacıyla adli tıp öğretim üyelerinin vermiş olduğu yoğun emek ve çabalar ise oldukça eski yıllara dayanmaktadır. Son yıllarda bu çabalara Adli Tıp Uzmanları Derneği'nin atölye çalışması da eklenmiştir (6-13).

Ülkemizde adli tıp uzmanları, temelde Türk Hukuk sistemine bilirkişilik görevi yapmaktadırlar. Adli tıp uzmanları kendilerinden istenen, çoğu kez de disiplinler arası işbirliği ile ele alınıp değerlendirilmesi gereken konulardaki görüşlerini, bilgi ve deneyim birikimleri ile yorumlamaktadırlar.

Bu çok özel konumdaki hekimin uzmanlığı halen yürürlükte olan Tababet Uzmanlık Tüzüğüne göre 2 yıldır. İki yıl gibi kısa bir sürede bu alanda uzmanlık yapan hekime temel kavram ve becerilerin verilmesinin mümkün olmadığı ise açık bir gerçektir. Adli bilimlerin bir çok alanında değerlendirme yaparak görüş vermesi istenen adli tıp uzmanına verilecek eğitimin standardizasyonunu sağlamak amacıyla ülke genelinde bir "Çekirdek Program" yapılması yararlı olacaktır.

DEÜ Tıp Fakültesinde verilen tıpta uzmanlık ve üst uzmanlık eğitimini, Avrupa Birliği Tıp Uzmanları Birliği (UEMS), TTB-UDKK ve uzmanlık eğitimi ile ilgili ulusal ve uluslar arası kurullarda tanımlanan düzeye çıkarmak ve fakültemizde standartları belirlenmiş bir uzmanlık eğitiminin yürütülmesi amacıyla bir yıldan fazla bir süredir çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar aralarında adli tıp anabilim dalından öğretim üyesinin de bulunduğu "Uzmanlık Eğitimi Kurulu" nca yürütülmüştür. Çalışmalar sonucu oluşturulan "Tıpta Uzmanlık ve Üst Uzmanlık Eğitimi Uygulama ve Değerlendirme Yönetmeliği" ile uzmanlık eğitimi veren anabilim dallarının, zorunlu olarak edinilmesi gereken bilgi ve becerileri içeren bir "çekirdek program" hazırlamaları ön görülmüştür. Hazırlanacak olan bu çekirdek program ile uzmanlık öğrencilerinin eğitime aktif olarak katılmaları, objektif ölçülerle izlenmele-

ri ve değerlendirilmeleri, eğitimin sürekli iyileştirilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Anabilim dalımız "Uzmanlık Eğitimi Kurulu" nca hazırlanan yönetmeliğin çekirdek programı çerçevesinde kendi eğitim modelini hazırlanmıştır. Bu model hazırlanırken 1999-2000 eğitim- öğretim yılından beri anabilim dalımızca Tıpta uzmanlık öğrencileri için hazırlanan 'Çalışma Yönergesi ve Değerlendirme Karnesi' deneyimleri ve Adli Tıp Uzmanları Derneğinin eğitim konusunda gerçekleştirdiği atölye çalışmaları sırasında belirlediği kriterler göz önüne alınmıştır (14).

Anabilim dalımızda 1999-2000 yılından itibaren uygulanan bu 'ön uygulama deneyimi' ile 4 uzmanlık öğrencisine standart bir eğitim programı uygulanmıştır. Bu ön uygulamanın olumlu yönleri; Standart bir eğitim programının varlığı, her öğrencinin sorumlu öğretim üyesi bulunması, sorumlu öğretim üyesi rehberliğinin programın uygulanmasını kolaylaştırması, Tıpta Uzmanlık Öğrencisinin (TUÖ) eğitim programını ve evrelerini önceden bilmesi, edinilmesi beklenen bilgi ve becerilerin önemini anlaması, TUÖ'nin belirli aralarla ulaşması beklenen eğitim hedeflerinden yetersiz kalanları görebileceği sınavların varlığı nedeni ile bu eksikliklerini tamamlama fırsatı bulunması olarak sıralanabilir. Ön uygulamanın olumsuz yönleri ise; TUÖ'nin aldıkları eğitime uyum ve başarılarında kişisel özelliklerinin oldukça belirleyici olduğu, sorumlu öğretim üyesinin rehberlik başarısının önemli olması, sorumlu öğretim üyesinin rehberlikteki başarısının programı benimseme düzeyine bağlı olması, etkinlikleri değerlendirmede kullanılan kredi ölçütlerinin yetersiz kalması, kıdem yükseltme değerlendirmelerinde nesnel ve nicel yöntem geliştirmede güçlük çekilmesi, TUÖ'nin eğitim sistemine aktif katılımlarını ve geri bildirimlerini almak konusunda zorluklar yaşanmış olmasıdır.

Bu yazımızda ön uygulama çerçevesinde elde edilen tecrübeler doğrultusunda "Tıpta Uzmanlık ve Üst Uzmanlık Eğitimi Uygulama ve Değerlendirme Yönetmeliği" ile belirlenen ve anabilim dalımızca geliştirilen eğitim modelinin bir bölümü olan 'Eğitimin Değerlendirme Kriterleri'ni sizlere tanıtmak amaçlanmaktadır.

DEÜ Adli Tıp Uzmanlık Öğrencilerinin Eğitim Standardizasyonunda Uygulanan 'Değerlendirme Kriterleri':

Adli tıp anabilim dalımız 2002-2003 eğitim ve öğre-

tim yıllında tıpta uzmanlık öğrencisi eğitiminde DE-ÜTF' nin "Tıpta Uzmanlık ve Üst Uzmanlık Eğitimi Uygulama ve Değerlendirme Yönetmeliği" doğrultusunda hazırladığı programı uygulayacaktır. Bu program çerçevesinde anabilim dalımız bir çalışma rehberi hazırlamıştır.

Yönetmelik doğrultusunda hazırlanan bu rehber kitapçık 4 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Tıpta Uzmanlık ve Üst Uzmanlık Eğitimi Uygulama ve Değerlendirme Yönetmeliğini, ikinci bölüm anabilim dalına özgü açıklamaları (anabilim dalının tanımı, danışmanlık uygulamaları, kıdem tanımlamaları, rotasyonlar ve değerlendirme yöntemleri), üçüncü bölüm eğitim programını, dördüncü bölüm TUÖ'sinin etkinlik ve kredi kayıt defteri bölümlerinden oluşmaktadır.

Hazırlanan eğitim programı halen yürürlükte olan Tababet uzmanlık tüzüğü çerçevesinde 2 yıl için hazırlanmıştır. Yeni çıkacak tüzük çerçevesinde düzeltmeler yapılacaktır.

Eğitim programı, "mutlak gerekli" kuramsal ve uygulamalı bilgi ve beceriler ile bunların hangi yöntemlerle edinileceğini kapsamaktadır. Bu çekirdek programda öğretim üyesi ve TUÖ'sinin yapacağı etkinlikler ve kıdem durumuna göre sorumlulukları yer almaktadır. TUÖ'nin eğitimdeki aşamaları A1,A2,A3 olmak üzere üç kıdeme ayrılarak değerlendirilmektedir. Uzmanlık eğitiminin ilk 6 ayı A3 kıdemi, sonraki 12 ayı A2 kıdemi, son 6 ayı ise A1 kıdemi olarak isimlendirilmiştir. TUÖ'sinin kıdemlerinin düzenlenmesinde Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 05.01.1999 tarih ve 017 sayılı tıpta uzmanlık öğrenimi

yapanlara altı aylık azami süre dışında herhangi bir ek sürenin verilmemesi ve maaş tahakkuk ettirilmemesi kararı etkili olmuştur.

Eğitim çalışmaları danışman öğretim üyelerinin yol göstericiliğinde yürütülmektedir. Eğitim çalışmaları Anabilim dalımızın "görev dağılımı" ilkelerine göre belirlenmiş olan "iş-akış şemalarına" göre sürdürülmektedir. Danışman öğretim üyesi TUÖ'sinin eğitim programına katılımı ve etkinlik kayıt defterinin düzenli olarak tutulmasından sorumludur.

TUÖ'lerinin değerlendirmelerinin sistematik ve objektif ölçütlerle yapılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla TUÖ'sinin katılması belirlenen "mutlak gerekli" etkinliklerden en düşük toplamı gereken kredi puanları belirlenmiştir. Eğitim programında yer alan tüm etkinlikler saat/kredi sistemi kullanılarak kredilendirilmiştir. Genel olarak kuramsal etkinliklere katılım her bir saat için "1" tam puan, TUÖ'sinin kendisinin yaptığı etkinliklerde "2" tam puan, uygulamalar için her saate "0.5" puan olarak değerlendirilmektedir.

TUÖ'lerinin değerlendirmeleri beş ana başlık altında yapılmaktadır. Bunlar;

- Kuramsal etkinlikler
- Uygulamalı etkinlikler
- Araştırma etkinlikleri
- Akademik gelişim etkinlikleri
- Rotasyonlardır.

TUÖ'ünün etkinliklerini değerlendirmede kullanılan tablolar, 'çekirdek programın' gerçekleştirilmesi amacıyla DEÜ Tıp Fakültesi Dekanlığı 'Fakülte Kurulunda' görüşülüp son şekline getirilmiştir. Fakülte'deki bütün

Tablo 1: TUÖ'lerinin yapacağı kuramsal etkinlikler

KURAMSAL ETKİNLİKLER			
ETKİNLİK TÜRÜ	Kredi Değeri		Toplanması Beklenen En Düşük Kredi
	Katılım	Sunum	
Öğretim Üyesi Dersleri	1	-	100 kredi/yıl
Seminer	1	X2	
Konferans	1	X2	
Olgu Sunum Saati	1	X2	
Makale Saati	1	X2	
Multidisipliner Bilimsel Toplantı	1	X2	

anabilim dalları, etkinliklerini değerlendirmede bu kriterleri göz önüne almak zorundadır. TUÖ'ünün etkinliklerini değerlendirmede saptanan kriterlerin belirlenmesinde, Avrupa Birliği Tıp Uzmanları Birliği (UEMS), TTB-UDKK ve uzmanlık eğitimi ile ilgili ulusal ve uluslararası kurullarının çalışmaları göz önüne alınmıştır (15,16).

Her anabilim dalı bu çekirdek program doğrultusunda kendi değerlendirme kriterlerini belirlemiştir.

TUÖ'lerinin kuramsal çekirdek etkinlikleri tablo 1 de yer almaktadır. Bu etkinlikler kapsamında TUÖ yılda 100 kredi almak zorundadır. Adli tıp uzmanlık öğrencisi uzmanlığı süresince (resmi 2 yıllık sürede) bu etkinliklerden en az 200 kredi toplamak zorundadır.

Adli tıp alanında uzmanlık yapan TUÖ'sinin çekirdek program içinde yer alan ve mutlak gerekli olarak ka-

bul edilen kuramsal etkinlikler içindeki ders ana başlıkları ve hangi yöntemle verileceği tablo 2'de verilmiştir. Ayrıca TUÖ'si akademik yıl başında belirlenen listeler çerçevesinde her eğitim yılının her iki yarısında en az bir seminer vermek zorundadır.

TUÖ'si uygulamalı etkinlikler çerçevesinde yapması gereken etkinlikler tablo 3 de verilmiştir. Uygulamalı etkinlikler çekirdek programı, Adli Tıp Uzmanlar Derneği uzmanlık eğitimi çalışma grubunun çalışmaları göz önüne alınarak oluşturulmuştur.

TUÖ'si uzmanlığı süresince (iki yıl) araştırma etkinlikleri kapsamında toplam en az 5 kredi almak zorundadır. Öğrencinin kredi alacağı araştırma etkinlikleri Tablo 4 de gösterilmiştir. TUÖ'si toplam 5 krediyi tabloda belirtilen bir veya birkaç etkinlikten tamamlayabilir.

Tablo 2: TUÖ'lerinin kuramsal etkinlikleri içinde yer alan ana konular

KONULAR	HANGİ YÖNTEMLE VERİLECEĞİ*		
	Öğretim Üyesi	TUÖ	Diğer
Adli Bilimler			+
Hekimin Hukuki ve Etik Sorumluluğu			+
Klinik Adli tıp			+
Adli Patoloji			+
Adli Tıpta Araştırma Yöntemleri			+

* Kuramsal etkinliklerin içerisinde değerlendirilen konuların TUÖ'üne kim tarafından ve nasıl aktarılacağını belirtmektedir. (Örnek; Tablodaki diğer başlığı altındaki + işareti ile, Klinik adli tıp konuları TUÖ'lerine öğretim üyeleri ve/veya TUÖ'ünün kendisi tarafından seminer veya interaktif ders biçiminde aktarılacağını göstermektedir.)

Tablo 3: TUÖ'lerinin yapacağı uygulamalı etkinlikler.

UYGULAMALI ETKİNLİKLER	Süre ve Sayı Bilgileri		
	Uzmanlık süresince yapılması beklenen sayı/süre	Sayıyla değerlendirilecek uygulamalarda harcanan birim zaman (saat)	Hangi kıdemde yapılmasının beklendiği
A) Klinik Adli Tıp uygulamaları			
Adli olgu muayenesi	300	1	A1,A2,A3
Konsültasyon ve lab. Sonuçlarını değerlendirme	40	1/4	A1,A2,A3
Rapor yazımı	300	1	A1,A2,A3
B) Postmortem Muayene ve İnceleme*			
Adli ölü muayenesi ve otopsi yapılması	100	2	A2,A3
Otopsi raporu yazma	100	1	A2,A3

*Dış merkez rotasyonu ile yapılacaktır.

TUÖ'si uzmanlık eğitimi süresince akademik gelişim etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen kurs, TTB tarafından kredilendirilen etkinlik, fakülte tarafından kredilendirilen ve sosyal bilimlerin tıpla ilgili alanlarında yapılan faaliyetler ve akademik kurulun önereceği etkinliklere katılarak en az 20 kredi toplamak zorundadır. Öğrencinin kredi alacağı akademik gelişim etkinlikleri Tablo 5 de verilmiştir.

Tablo 4: TUÖ'lerinin yapacağı araştırma etkinlikleri

ARAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ		Sayı Bilgileri	
ETKİNLİK ADI	Kredi Değeri	Yapılması beklenen sayı	Hangi kıdemde
Yurtiçi bildiri	3		A1,A2,A3
Yurtiçi makale	5		A1,A2,A3
Yurtdışı bildiri	6		A1,A2,A3
Yurtdışı makale	10		A1,A2,A3
Araştırma projesinde görev alma	5		A1,A2,A3
Bitirilmiş araştırma projesi	10		A1,A2,A3

*Dış merkez rotasyonu ile yapılacaktır.

Tablo 5: TUÖ'lerinin yapacağı akademik gelişim etkinlikleri

AKADEMİK GELİŞİM ETKİNLİKLERİ		
ETKİNLİK TÜRÜ	Kredi Değeri	İÇERİK
Öğrencinin alması beklenen akademik Gelişim kursları	1/saat	<ul style="list-style-type: none"> • Akademik uyum programı • Kanıta dayalı tıp kursu • Biyoistatistik kursu • Hayvan deneyleri kursu (Eğitim süresince en az iki kurs katılımı)
Öğrencinin katılması beklenen sürekli tıp eğitimi etkinlikleri		<ul style="list-style-type: none"> • Ulusal adli tıp kongreleri • Ulusal adli tıp sempozyumları (Eğitim süresince en az 1 kongre ve/veya 1 sempozyum katılımı)
Öğrencinin katılması beklenen sosyal etkinlik programları		DEÜ düzenlenen Etkinlikler
Öğrencinin katılması beklenen akademik kurul-komiteler		Öğrenciler Anabilim dalı akademik kurul kararı almak koşulu ile fakültenin diledikleri kurul ve komitelerinde görev alabilirler.

TUÖ'lerinin eğitimi sırasında rotasyonlar planlanmıştır. Halen yürürlükte bulunan Tababet Uzmanlık Tüzüğünde Adli tıp uzmanlık eğitimi için belirtilen rotasyon bulunmamasıyla birlikte DEÜTF Adli Tıp anabilim dalındaki TUÖ'sine 3 ay Adli Tıp Kurumu, 1 ay patoloji, 2 hafta psikiyatri olmak üzere toplam 4.5 ay rotasyon planlanmıştır. Rotasyonlarda tanımlanan kuramsal ve uygulamalı etkinlikler saat/ kredi uygulaması yöntemiyle değerlendirilmektedir. Rotasyonlardaki kuramsal

etkinliklerden TUÖ'sinin ayda en az 10 kredi toplaması beklenmektedir. Öğrencilerin kredi alacağı rotasyon etkinlikleri tablo 6 da verilmiştir.

TUÖ'sinin eğitimi sırasında mutlak gerekli olan etkinliklerden her kıdem için aşması beklenen başarı düzeyleri belirlenmiştir. TUÖ'sinin kıdem geçişleri sırasında eğitim programında yer alan tüm etkinliklerden ve kıdem değerlendirme sınavından alması beklenen en az kredi tutarları tablo 7 de verilmiştir

Tablo 6: TUÖ'lerinin yapacağı rotasyon etkinlikleri

ROTASYON ETKİNLİKLERİ	İÇERİK
Adli Tıp Kurumu*	
DEÜ Patoloji AD	<ul style="list-style-type: none"> • Dokudan örnek alma • Doku fiksasyon yöntemleri • Dokunun preparat haline gelmesinde geçen süreç ve mekanizmaları anlama • Rutin boyama, histokimya, immunohistokimyal yöntemlerden haberi
DEÜ Psikiyatri AD	<ul style="list-style-type: none"> • Adli psikiyatrik kavramlar • Psikiyatrik hasta muayene yöntemleri • Psikiyatrik hasta görüşme ve değerlendirme teknikleri • Psikiyatride adli psikiyatri uzmanlık kavramı

*Yapılacak rotasyon etkinlik içerikleri ve kredi değerleri tablo 3 de verilmiştir.

Tablo 7. TUÖ'lerinin çeşitli etkinliklerden her kademde alması beklenen en az kredi miktarları

	KURAMSAL	UYGULAMALI	ARAŞTIRMA	AKADEMİK	ROTASYON	KIDEM SINAVI
	Toplam	Toplam	Toplam	GELİŞİM	Toplam	Toplam
	200 kredi	455 kredi	5 kredi	Toplam 20	15 kredi	12 kredi
A3 Kıdemi	50	98	Topladığı kadar	Topladığı kadar	Topladığı kadar	6
A2 Kıdemi	150	265	Topladığı kadar	Topladığı kadar	Topladığı kadar	6
A1 Kıdemi	50	102	Topladığı kadar	Topladığı kadar	--	--

TARTIŞMA

Günümüzde ideal bir tıp eğitim modelinden söz etmek olası değildir. Değişen koşullara ve gereksinimlere paralel olarak tıp eğitiminde de değişimler kaçınılmazdır. Eğitim modeli hazırlanırken standardizasyon yanında ülke gereksinimleri de göz ardı edilmeden "Nasıl Bir Uzman Yetiştirmek İstiyoruz?" sorusu unutulmamalıdır.

Eğitim modeli hazırlanırken yapılan literatür taramalarında, Adli tıp eğitimi konusunda yapılmış eğitim programlarına rastlanmamıştır.

Multidisipliner bir alanda hizmet veren adli tıp uzmanlarının eğitim ve uygulama programlarının günün teknolojik olanakları ve bilimsel kavramları ışığında ülke gerçekleri göz önünde bulundurularak yapılması gerekliliği vardır.

Sorunların çözümünde standart eğitim programları ve eğitim metotlarına gereksinim olduğu da açıktır. Bunun için ilk olarak sorunların ortaya konarak önerilerin alınması ve eğitim programlarının hazırlanması gerekmektedir. Böyle bir program ise eğitici, öğrenci ve teknik alt yapı konularında yapılacak ön çalışma sonuçları ışığında yürütülürse sağlıklı olabilir kanısındayız.

Uzmanlık eğitimi veren kurumlar ortak standart bir eğitim programında birleşmeli, temelde teorik bilgi olarak aktarılması gerekenler ve uygulama olanakları tartışılmalıdır. Bunlar yapılırken dünyanın günümüzde ulaştığı evrede yapılan standart eğitim programları göz ardı edilmemelidir (15-18).

Adli tıp uzmanlık öğrencisinin pratik uygulamalı eğitim alanı olan Adli Tıp Kurumu ile işbirliği, ortak hedef doğrultusunda var olan yasal düzenlemelerin yaşama geçirilmesi çabası ile gerçekleştirilmelidir.

Adli tıp uzmanlarının verdiği hizmetin türü ve eğitimde verilmesi gerekenler gözden geçirildiğinde disiplinler arası bir ekip çalışması gerektiren bu eğitimin 2 yıl gibi kısa bir sürede verilmesinin imkansız olduğu ortadadır. Buna rağmen Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün Tababet Uzmanlık Tüzüğü, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Yürütme Kurulu Kararı ve Sağlık Bakanlığının görüşleri doğrultusunda aldığı 05.01.1999 tarih ve 017 sayılı yazılı karar durumu daha da güçleştirmektedir. Alınan bu kararla tıpta uzmanlık öğrenimi yapanlara altı aylık azami ek süre dışın-

da herhangi bir ek sürenin verilmemesi ve maaş tahakkuk ettirilmemesi belirtilerek 2,5 yıl gibi bir sürede Adli Tıp uzmanlığının verilmesi zorunlu hale getirilmiştir. Bu zorlukların son yıllarda eğitim süresinin 4 yıla çıkarılması amacıyla verilen yoğun çabaların bir an önce sonuçlanması durumunda ortadan kalkacağı kanısındayız.

Ülke genelinde adli tıp uzmanlık eğitiminde problemlerin yaşandığı bir gerçektir. Bu problemlerin çözümünde sorunların verilerle ortaya konması ve hazırlanan çözüm önerilerinin tartışılarak projeler üretmenin gerçekçi yaklaşımlar olacağı kanısındayız.

DEÜTF Adli Tıp AD' da hazırlanan ve uygulamaya konan çalışma rehberi bu konudaki çalışmalara katkı sağlayacağını düşünerek, ilgililerin görüşlerine sunulmuş ve tartışma ortamını oluşturmak amacıyla paylaşılmıştır.

Açıklama: Eğitim standardizasyonunda 'bir model çalışma'nın aktarılması niteliğinde olan makalemizi dergi yayın kuruluna gönderdiğimizde eski tüzük hükümleri geçerli olduğundan, çalışma Fakültemiz ve üst kurullarının da bu doğrultudaki kararı gereği 2 yıllık süreye uygun hazırlanmıştır. Makalemizin incelenme süresi sırasında Haziran 2002 tarihinde çıkan yeni Tıpta Uzmanlık Tüzüğü çerçevesinde yapılacak yeni düzenlemeler Fakültemiz üst kurulları ve anabilim dalımızın ortak çalışmaları ile yürütülmeye başlanmıştır.

KAYNAKLAR

1. T.B.M:M Araştırma komisyonu raporu. Cilt 1. Ankara. 1992.
2. Fidan D, Aksakoğlu G. Tıp eğitimine alternatif yaklaşımlar. Dünya tıp eğitimi zirvesi Edinburgh 1993. Toplum ve Hekim,1997;12 (79):32-34.
3. Aktif eğitim. Dokuz Eylül Tıp Fakültesi Dergisi, 2001; Özel sayı:1-98.
4. Erişim: <http://www.yok.gov.tr/yasat.html> Erişim tarihi:9.04.2002
5. Erişim: <http://www.ttb.org.tr/udkk>. Erişim tarihi: 9.04.2002.
6. Alper B, Salaçin S, Çekin N, Gülmen MK. The curriculum of forensic medicine in Cukurova Medical School and the problems of forensic medicine education. Medical Education in 21 th. Century, Marmara University School of Medicine Press, 1995:87-90.
7. Salaçin S, Çekin N, Gülmen MK, Özdemir MH, Kelleci L. Adli tıp uzmanlık eğitimi (Bir anket Çalışması), 1.Ulusal Adli Tıp Kongresi Poster Sunuları Kitabı, 1994:13-19.
8. Salaçin S. Dünyada ve Türkiye de adli tıp uzmanlık eğitimi. 1.Adli Bilimler Kongre Kitabı, 1994: 55-58.
9. Salaçin S, Çekin N, Özdemir MH, Kalkan Ş. Mezuniyet öncesi adli tıp eğitimi almış öğrencilere yönelik bir anket çalışması. Adli Tıp Bülteni, 1997;2(1):21-24.
10. Salaçin S, Tuncer İ, Erkoçak EU. Türkiye de mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası adli tıp eğitiminin sorunları. Adli Tıp Dergisi, 1993; 8:17-22.
11. Salaçin S, Alper B, Çekin N, Gülmen MK. The Medico-Legal sistem in Turkey, undergraduate and postgraduate curriculum of the forensic sciences. Acta Medicinae Legalis et Sociales 1995; XLIV:372-374.
12. Fincancı ŞK. Türkiye de ve dünya da adli tıp eğitimi. 1.Adli Bilimler Kongre Kitabı, 1994: 52-54.
13. Adli tıp meslekte yeterlilik kurulu yönetmelik, kurallar ve düzenlemeler taslağı çalışma grubu dosyası. Adli Tıp Bülteni 1997; 2(2):81-85.
14. DEÜ Tıp Fakültesi TUÖ Eğitimi Standardizasyon Ve Kredilendirme Yönergesi, TUÖ Çalışma Düzeni, Teorik ve Pratik Uygulamalar Kredilendirme Defteri. İzmir 1999.
15. Erişim: <http://www.uems.be>. Erişim tarihi: 9.04.2002.
16. European Training Charter for Medical Specialist. UEMS Avenue dela Couronne 20,1050 Bruxelles.1995.
17. Terzi C. Tıp Eğitimi. İletişim Yayınları, İstanbul. 2001.
18. CanMEDS 2000: Extract from the CanMEDS 2000 project societal needs working group report. Medical Teacher.2000; 22(6):549-554.

Yazışma adresi:

Dr M.Hakan ÖZDEMİR
DEÜ Tıp Fakültesi Adli Tıp AD. Balçova / İzmir
Tel: 05335562727
e-mail: hakan.ozdemir@deu.edu.tr